

Η
ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (Α.Ε.Π.Π.)
5ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 30 Απριλίου 2020 με την εξής σύνθεση: Ευαγγελία Μιχολίτση, Πρόεδρος, Χρήστος Σώκος, Εισηγητής και Άννα Χριστοδουλάκου, Μέλη.

Για να αποφασίσει σχετικά με την από 03.04.2020 με ΓΑΚ 401/06.04.2020 Προδικαστική Προσφυγή της ατομικής επιχείρησης « .....» που εδρεύει στην ....., οδός ....., αρ. ....,

κατά του «.....», όπως νομίμως εκπροσωπείται [εφεξής η αναθέτουσα αρχή]

και της Διακήρυξης με αριθμό πρωτοκόλλου ..... (απόφαση 499/20) για την «Προμήθεια-τοποθέτηση συνθετικού τάπητα στα γήπεδα ποδοσφαίρου ....., ..., ..., ... και .....,»

Με την Προδικαστική Προσφυγή της, η προσφεύγουσα επιδιώκει να ακυρωθεί η ως άνω προσβαλλόμενη Διακήρυξη με αριθμό πρωτοκόλλου ..... (απόφαση 499/20) στο σύνολό της, άλλως, να ακυρωθεί η παραπάνω Διακήρυξη κατά τους προσβαλλόμενους όρους και τις προσβαλλόμενες παραλείψεις.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε τον Εισηγητή Χρήστο Σώκο

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της Προδικαστικής Προσφυγής προκύπτει πως έχει καταβληθεί και δεσμευθεί το ηλεκτρονικό παράβολο με ηλεκτρονικό κωδικό ..... (βλ. και απόδειξη πληρωμής της ..... της 03.04.2020) ποσού €3.624,17, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ Α' 147) και 5 του Π.Δ. 39/2017 (ΦΕΚ Α' 64).

2. Επειδή, με τη υπ' αρ. πρωτ. .... (499/20) Απόφαση του Δημάρχου ..... προκηρύχθηκε ανοικτός διεθνής ηλεκτρονικός διαγωνισμός με

Αριθμός απόφασης: 584/2020

σφραγισμένες προσφορές και με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση την χαμηλότερη τιμή, για την ανάδειξη αναδόχου για την «Προμήθεια- Τοποθέτηση συνθετικού τάπητα στα γήπεδα ποδοσφαίρου .....», ...και .....», προϋπολογισμού οκτακοσίων ενενήντα οκτώ χιλιάδων, επτακοσίων ενενήντα τεσσάρων ευρώ και δεκαέξι λεπτών (898.794,16€) συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24% (προϋπολογισμός χωρίς ΦΠΑ 724.834,00€, ΦΠΑ 24% - 173.960,16€), σύμφωνα με τους όρους & προδιαγραφές της υπ. αριθ. ....../2019 τεχνικής μελέτης της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου. Φορέας χρηματοδότησης της σύμβασης είναι το ..... από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, Κωδ. .... με 898.794,16€. Κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να συμμετέχει στην διαγωνιστική διαδικασία υποβάλλοντας προσφορά, για το σύνολο της προμήθειας. Κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ορίζεται η πλέον συμφέρουσα οικονομική προσφορά, αποκλειστικά βάσει της χαμηλότερης τιμής. Ο διαγωνισμός θα πραγματοποιηθεί με χρήση της πλατφόρμας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του συστήματος, σύμφωνα με τις διατάξεις των αρ. 27 και 36 του Ν. 4412/2016. Οι προσφορές υποβάλλονται από τους οικονομικούς φορείς ηλεκτρονικά, μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr, του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ., στην με α/α ..... συστήματος ηλεκτρονική πλατφόρμα που δημιουργήθηκε για τον υπό κρίση διαγωνισμό, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζει η διακήρυξη. Ως ημερομηνία έναρξης υποβολής προσφορών ορίστηκε η 11η Μαρτίου 2020, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:00 π.μ. και καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών είναι η 14η Απριλίου 2020 ημέρα Τρίτη και ώρα 15:00 μ.μ. Η ως άνω διαγωνιστική διαδικασία λαμβάνει χώρα κατόπιν επαναπροκήρυξης της σύμβασης, μετά την ακύρωση της με αριθμό πρωτοκόλλου ..... (αρ. απόφασης ...../19) διακήρυξης του ....., δυνάμει της υπ' αριθ. 1019/2019 Απόφασης της ΑΕΠΠ.

3. Επειδή, η Προδικαστική Προσφυγή έχει ασκηθεί νόμιμα και εμπρόθεσμα, με ανάρτηση στις 03.04.2020 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι α) η προσβαλλόμενη διακήρυξη καταχωρήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ την 09.03.2020 με ΑΔΑΜ ..... και η προσφεύγουσα έλαβε γνώση αυτής στις 24.03.2020 και β) ότι κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από την προσφεύγουσα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου την 03.04.2020, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1

Αριθμός απόφασης: 584/2020

του άρθρου 361, τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016, την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4, και την παρ. 2 του άρθ. 8 του ΠΔ 39/2017.

4. Επειδή, στις 07.04.2020 η αναθέτουσα αρχή προέβη στην προβλεπόμενη στο άρθρο 9 παρ. 1 α του ΠΔ 39/2017 κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής με ανάρτηση στην κεντρική σελίδα του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού και παράλληλα απέστειλε στην Α.Ε.Π.Π. τις υπ' αριθμ. πρωτ. ....../13.04.2020 Απόψεις της, τις οποίες κοινοποίησε στην προσφεύγουσα την ίδια ημερομηνία μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, ζητώντας παράλληλα την απόρριψή της.

5. Επειδή, στο άρθρο 346 του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι «Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί σύμβαση των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της ευρωπαϊκής ή εσωτερικής νομοθεσίας, έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ), σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 360 και να ζητήσει προσωρινή προστασία, σύμφωνα με το άρθρο 366, ακύρωση παράνομης πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 367 ή ακύρωση σύμβασης η οποία έχει συναφθεί παράνομα, σύμφωνα με το άρθρο 368».

6. Επειδή, προς θεμελίωση του εννόμου συμφέροντος η προσφεύγουσα αναφέρει ότι είναι εισαγωγέας του συνθετικού χλοοτάπητα που κατασκευάζει η εταιρεία Hatko Dokuma Tekstil Insaat Taahhut Ve Tic. Ltd. Sti. με έδρα την Κωνσταντινούπολη η οποία συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των FIFA LICENCED PRODUCERS (βλ. <http://quality.fifa.com/en/resource-hub/certified-product-database/playing-surfaces/football-turf/producers/>) και προτίθεται να λάβει μέρος στον προκηρυχθέντα διαγωνισμό αλλά η συμμετοχή της σε αυτόν καθίσταται απολύτως αδύνατη λόγω των προσβαλλόμενων όρων της Διακήρυξης, οι οποίοι όπως ισχυρίζεται, θέτουν αδικαιολόγητους περιορισμούς που παραβιάζουν την αρχή της αναλογικότητας και την αρχή του ανταγωνισμού. Οπότε καταρχήν θεμελιώνει με την επιφύλαξη των ειδικότερων προβαλλομένων για έκαστο λόγο της προσφυγής.

7. Επειδή, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται επί λέξει με τον πρώτο λόγο της προσφυγής της ότι «Όπως γίνεται παγίως δεκτό, η αρχή της διαφάνειας, προϋποθέτει ότι όλοι οι όροι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως μιας δημόσιας σύμβασης πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στη

Αριθμός απόφασης: 584/2020

Διακήρυξη του Διαγωνισμού ή στη Συγγραφή Υποχρεώσεων, κατά τρόπο ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός έλεγχος του εάν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (ΔΕΕ Απόφαση της 18.06.2002, Υπόθεση C-92/00, StadtWien, σκέψη 45, Απόφαση της 12.12.2002, Υπόθεση C-470/99, Universale-Bau, σκέψη 91, Απόφαση της 29.04.2005, C-496/1999, CAS SucchidiFruttaSpA, σκέψη 111 κλπ, βλ. και μεταξύ πολλών ΑΕΠΠ 1286/2019, 450-451/2019).

Η αρχή της διαφάνειας έχει αποτυπωθεί και στο άρθρο 53 του Ν.4412/2016, το οποίο προβλέπει ότι: «1.Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών.».

Σαφείς είναι οι όροι όταν μπορούν, αυτοτελώς αλλά σε συνδυασμό με όλους τους όρους της Διακήρυξης, να ερμηνευθούν μονοσήμαντα, και δεν επιδέχονται διφορούμενων ερμηνειών ούτε έρχονται σε αντίφαση με άλλους όρους της Διακήρυξης. 2. Εν προκειμένω , ορίζεται στο άρθρο 9.2. της Διακήρυξης υπό τον τίτλο «Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα» : «Όσον αφορά την Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την παρούσα διακήρυξη σύναψης σύμβασης οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να προσκομίσουν τα οριζόμενα στην παρούσα και στα παραρτήματα της.».

Αντιστοίχως στο άρθρο Άρθρο 16 παρ. (7) της Διακήρυξης σχετικά με αποδεικτικά μέσα μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού και πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής ορίζεται ότι: «Όσον αφορά την Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την παρούσα διακήρυξη σύναψης σύμβασης οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να προσκομίσουν τα οριζόμενα στην παρούσα και στα παραρτήματα της.».

Τέλος, σε κανένα σημείο της Διακήρυξης ή των παραρτημάτων της δεν περιλαμβάνεται οποιοσδήποτε όρος ή κριτήριο σχετιζόμενος με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα των διαγωνιζομένων, όπως αυτή διαγράφεται στο νόμο, ήτοι ως απαιτήσεις ανθρωπίνων και τεχνικών πόρων και εμπειρίας σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας (άρθρο 75 παρ. 4 ν. 4412/2016). 3. Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι το άρθρο 9.2. της Διακήρυξης είναι απολύτως ασαφές, αφού δεν καθορίζεται κανένα συγκεκριμένο κριτήριο επαγγελματικής και τεχνικής ικανότητας και δη συναρτώμενο με συγκεκριμένα

μεγέθη, αλλά γίνεται γενικώς και αορίστως αναφορά στο σύνολο των όρων της Διακήρυξης και των παραρτημάτων, από τα οποία επίσης απουσιάζει οποιαδήποτε αναφορά σε τέτοια κριτήρια.

Στην περίπτωση, δε, που ήθελε υποτεθεί ότι η παραπομπή του άρθρου 9.2. γίνεται στο Παράρτημα II της Διακήρυξης -Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων, και ειδικότερα στο Άρθρο 4ο και τα εκεί καθοριζόμενα δικαιολογητικά, συντρέχει περίπτωση πρόδηλης παράβασης του νόμου, διότι συγχέονται τα κριτήρια επιλογής και δη αυτό της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας το οποίο αφορά την καταλληλότητα των διαγωνιζομένων για να αναλάβουν τη σύμβαση με τις τεχνικές προδιαγραφές των προσφερομένων ειδών, δηλαδή με το περιεχόμενο της τεχνικής προσφοράς. 4.Σε κάθε περίπτωση λόγω της ασάφειας και αοριστίας του ανωτέρω άρθρου της Διακήρυξης, είναι αδύνατη σε οποιονδήποτε ευλόγως ενημερωμένο διαγωνιζόμενο η υποβολή έγκυρης προσφοράς καθώς και εν γένει η υποβολή συγκρίσιμων προσφορών από τους διαγωνιζομένους. Εκ της ασάφειας του ανωτέρω όρου που αφορά κρίσιμο κριτήριο ποιοτικής επιλογής, η μη πλήρωση του οποίου θα οδηγήσει σε αποκλεισμό μου, καθίσταται αδύνατη την εκ μέρους μου υποβολή άρτιας, νόμιμης και συγκρίσιμης προσφοράς και εκ του λόγου αυτού καθιστά αδύνατη -ή πάντως δυσχεραίνει υπέρμετρα- την συμμετοχή μου στο διαγωνισμό.

Επομένως ο όρος αυτός της Διακήρυξης θα πρέπει να ακυρωθεί ως ασαφής και παράνομος.».

8. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή αντικρούει τον ως άνω λόγο της προσφυγής και ισχυρίζεται επί λέξει ότι «Με τον πρώτο λόγο της προδικαστικής προσφυγής εισάγεται ο ισχυρισμός περί της φερόμενης ασάφειας του όρου 9.2. του κανονιστικού κειμένου του διαγωνισμού με τον οποίο ορίζεται ότι «... Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα - Όσον αφορά την Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την παρούσα διακήρυξη σύναψης σύμβασης οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να προσκομίσουν τα οριζόμενα στην παρούσα και στα παραρτήματά της.». Ειδικότερα, κατά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, από την γραμματική διατύπωση της διάταξης δημιουργούνται αμφιβολίες ως προς το περιεχόμενο της απαίτησης που τίθεται από τη διακήρυξη.

Κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης συμβάσεων δημοσίων έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών, ο ενδιαφερόμενος να του ανατεθεί η σύμβαση, διατηρεί το έννομο συμφέρον του για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της προκήρυξης της σύμβασης, μόνον εφόσον προβάλλει, με ειδικούς και

Αριθμός απόφασης: 584/2020

συγκεκριμένους ισχυρισμούς, ότι η διακήρυξη αυτή περιλαμβάνει όρο που αποκλείει παρανόμως τη συμμετοχή του στον διαγωνισμό ή ότι την υποβολή εκ μέρους του προσφοράς, έστω με επιφύλαξη, κατέστησαν ανέφικτη ή ουσιωδώς δυσχερή ορισμένες προβαλλόμενες πλημμέλειες της διακήρυξης (βλ. ΣΤΕ 1259/2019, 4606/2012, 1987/2011, πρβλ. επίσης ΣΤΕ 4039, 1650/2009, 2982/2008, επίσης Δ.Ε.Κ. απόφαση της 12-02-2004, C-230/02, Grossmann Air Service, Συλλογή 2004, σελ. I - 1829, σκέψεις 39 και 40).

Ο κρινόμενος λόγος καθίσταται πρωτίστως απαράδεκτος καθώς στο περιεχόμενο της προδικαστικής προσφυγής δεν θεμελιώνεται το ειδικό έννομο συμφέρον που απαιτείται για την προσβολή όρων της διακήρυξης. Τούτο διότι ο προσφεύγων αρκέσθηκε στην επίκληση της ασάφειας του πληττόμενου όρου της διακήρυξης και δεν προσδιόρισε, με ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς, ότι η επικαλούμενη ασάφεια του προσβαλλόμενου όρου καθιστά αδύνατη ή ουσιωδώς δυσχερή την έστω με επιφύλαξη υποβολή εκ μέρους του προσφοράς. Τέτοιους δε ισχυρισμούς δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστούν τα αναφερόμενα στην προδικαστική προσφυγή περί του κινδύνου που διατρέχει να μην υποβάλει ανταγωνιστική οικονομική προσφορά λόγω της ασάφειας και παρανομίας των πληττόμενων όρων της διακήρυξης, λαμβανομένου υπόψη και του ότι η θέσπιση με την διακήρυξη των προδιαγραφών, που η αναθέτουσα αρχή κρίνει πρόσφορες ή αναγκαίες για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών της και οι οποίες από τη φύση τους περιορίζουν τον κύκλο των δυναμένων να συμμετάσχουν στον διαγωνισμό προσώπων, δεν παραβιάζει τους κανόνες του ανταγωνισμού εκ μόνου του λόγου ότι ενδεχομένως να συνεπάγεται αδυναμία συμμετοχής στον διαγωνισμό ή να καθιστά ουσιωδώς δυσχερή την συμμετοχή σ' αυτόν των διαγωνιζομένων, των οποίων τα προσφερόμενα είδη δεν πληρούν τις προδιαγραφές αυτές. Εξ άλλου, ενόψει της ευχέρειας που παρέχει η διακήρυξη στους διαγωνιζομένους να ζητούν διευκρινίσεις, προς άρση τυχόν αμφισβητήσεων ως προς την έννοια των τιθέμενων με αυτήν προδιαγραφών και όρων, δεν αρκεί η επίκληση από τον προσφεύγοντα της ασάφειας των ανωτέρω όρων, ως εκ της οποίας αποκλείεται ή καθίσταται ουσιωδώς δυσχερής η συμμετοχή του στον διαγωνισμό. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, ο κρινόμενος λόγος της προδικαστικής προσφυγής προβάλλεται πρωτίστως απαραδέκτως, λόγω μη συνδρομής του ειδικού εννόμου συμφέροντος του προσφεύγοντος να προσβάλει τη διακήρυξη, εφόσον δεν προβάλλει τις αιτιάσεις για την αδυναμία συμμετοχής στο διαγωνισμό έστω και με τη διατύπωση επιφύλαξης.

Αριθμός απόφασης: 584/2020

Περαιτέρω, με το αρ. 75 του Ν. 4412/2016 εισάγονται ρυθμίσεις για την απόδειξη της καταλληλότητας του υποψηφίου/ προσφέροντα οικονομικού φορέα σχετικά με την άσκηση, μεταξύ άλλων, της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας του. Η εν λόγω διάταξη, με την οποία ενσωματώνονται στην εθνική νομοθεσία οι ρυθμίσεις του αρ. 58 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ προβλέπει επί λέξει ότι: «Κριτήρια επιλογής

1. Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν:

α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς ως απαιτήσεις συμμετοχής μόνο τα κριτήρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4. Οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες απαιτήσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες, καθώς και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες για την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης. Όλες οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης...

4. Όσον αφορά την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να εξασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους και την εμπειρία για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας. Οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς, να διαθέτουν ικανοποιητικό επίπεδο εμπειρίας, αποδεικνυόμενο με κατάλληλες συστάσεις από συμβάσεις που έχουν εκτελεστεί κατά το παρελθόν. Μια αναθέτουσα αρχή μπορεί να θεωρεί ότι ένας οικονομικός φορέας δεν διαθέτει τις απαιτούμενες επαγγελματικές ικανότητες εάν διαπιστώσει ότι ο οικονομικός φορέας έχει συγκρουόμενα συμφέροντα που ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την εκτέλεση της σύμβασης. Στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης σύμβασης προμηθειών για τις οποίες απαιτούνται εργασίες τοποθέτησης ή εγκατάστασης, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων, η επαγγελματική ικανότητα των οικονομικών φορέων να παράσχουν αυτή την υπηρεσία ή να εκτελέσουν την εγκατάσταση ή τα έργα μπορεί να αξιολογείται βάσει της τεχνογνωσίας τους, της αποτελεσματικότητας, της εμπειρίας και της αξιοπιστίας τους.

5. Οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις

Αριθμός απόφασης: 584/2020

συμμετοχής που μπορεί να εκφράζονται ως ελάχιστα επίπεδα ικανότητας, καθώς και τα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, στην προκήρυξη σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος.»

Για την απόδειξη της τεχνικής ικανότητας των οικονομικών φορέων ορίζονται τα σχετικά μέσα απόδειξης (δικαιολογητικά) στις διατάξεις του αρ. 80 παρ. 5 του Ν.4412/2016 σε συνδυασμό με το Μέρος ΙΙ Παράρτημα ΧΙΙ του Προσαρτήματος Α' του ίδιου νόμου, από τα οποία οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να υποδεικνύουν ένα ή περισσότερα στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στην πρόσκληση υποβολής των προσφορών, ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα και την χρήση των αγαθών. Με το Μέρος ΙΙ του ως άνω Παραρτήματος για τα παρεχόμενα προϊόντα (υπό στοιχ. ια') προβλέπονται ως αποδεικτικά στοιχεία τα εξής: α) δείγματα, περιγραφή ή φωτογραφίες, η αυθεντικότητα των οποίων μπορεί να βεβαιώνεται κατόπιν αιτήσεως της αναθέτουσας αρχής, β) πιστοποιητικά εκδιδόμενα από επίσημα ινστιτούτα ή επίσημες υπηρεσίες ελέγχου της ποιότητας, αναγνωρισμένων ικανοτήτων, με τα οποία βεβαιώνεται η καταλληλότητα των αγαθών, επαληθευόμενη με παραπομπές σε ορισμένες τεχνικές προδιαγραφές ή πρότυπα.

Εν προκειμένω, στην υπ' αριθ. 13B/2019 Μελέτη της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Θηβαίων και στο τεύχος Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων, με τη διάταξη του αρ. 4 ορίζεται ότι: «Άρθρο 4ο - Απαιτούμενα δικαιολογητικά
Στην παρούσα προμήθεια ισχύουν, όπου απαιτούνται οι προδιαγραφές DIN, οι αντίστοιχες ΕΛΟΤ, οι διεθνείς ISO, και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το σύστημα του συνθετικού χλοοτάπητα θα πρέπει να συνοδεύεται από τα ακόλουθα πιστοποιητικά και ο κάθε υποψήφιος να τα προσκομίζει με την τεχνική του προσφορά επί ποινή αποκλεισμού:

1. Έκθεση αποτελεσμάτων εργαστηριακών δοκιμών ελέγχου από εγκεκριμένο από την ..... εργαστήριο διενέργειας των απαιτούμενων δοκιμών σύμφωνα με το εγχειρίδιο (manual) της ..... του 2015.
2. Ο κατασκευαστής να είναι προτιμώμενος από τη ..... (.....).
3. Ο προσφερόμενος συνθετικός χλοοτάπητας πρέπει να φέρει σε ισχύ πιστοποιητικό της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Ποδόσφαιρου, τύπου FIFA Quality Pro.
4. Αποτελέσματα εργαστηριακών δοκιμών του προσφερόμενου συνθετικού χλοοτάπητα, σύμφωνα με το πρότυπο EN 15330-1 ή άλλου ισοδύναμου.
5. Αποτελέσματα εργαστηριακών δοκιμών του προσφερόμενου συνθετικού

Αριθμός απόφασης: 584/2020

τάπητα σύμφωνα με τον κανονισμό REACH, σχετικά με το περιεχόμενο PAH ή άλλο ισοδύναμο.

6. Αποτελέσματα εργαστηριακών δοκιμών του προσφερόμενου συστήματος συνθετικού χλοοτάπητα (συνθετικός τάπητας και υλικά πλήρωσης) σύμφωνα με το πρότυπο NF P90-112 του EN 15330-1 ή ισοδύναμο.

7. Αποτελέσματα εργαστηριακών δοκιμών του προσφερόμενου συνθετικού χλοοτάπητα για την συμπεριφορά στην καύση, σύμφωνα με πρότυπο EN 13501-1 ή άλλου ισοδύναμου.

8. Ο προσφερόμενος χλοοτάπητας θα πρέπει να παραμείνει σε άριστη αγωνιστική κατάσταση μετά από πολλά χρόνια εντατικής χρήσης. Η ανωτέρω απαίτηση μπορεί να αποδεικνύεται με:

α) Αποτέλεσμα δοκιμής μακροχρόνιας φθοράς του προσφερόμενου συνθετικού χλοοτάπητα για

200.0 κύκλους με την μέθοδο Lisport ή

β) Αποτέλεσμα δοκιμής μακροχρόνιας φθοράς του προσφερόμενου συνθετικού χλοοτάπητα για

18.0 κύκλους με την μέθοδο Lisport XL ή γ.) με ισοδύναμα αυτών.

9. Πιστοποιητικό ISO 9001:2000 που έχει εκδοθεί από πιστοποιημένο οργανισμό, του οίκου κατασκευής του συνθετικού χλοοτάπητα ή ισοδύναμο.

10. Πρωτότυπη βεβαίωση του παραγωγού οίκου σχετικά με την προμήθεια του προσφερόμενου συστήματος για το συγκεκριμένο έργο.

11. Πιστοποιητικό εφαρμογής του συνθετικού χλοοτάπητα κατά ISO 9001, ISO 14001 και OHSAS 18001 που έχουν εκδοθεί από πιστοποιημένο οργανισμό ή ισοδύναμα αυτών του συμμετέχοντος οικονομικού φορέα.

12. Γραπτή εγγύηση τουλάχιστον 8 ετών για τα υλικά και την εργασία και την διατήρηση των λειτουργικών χαρακτηριστικών από τον κατασκευαστή και τον πιστοποιημένο εφαρμοστή.

13. Τεύχος οδηγιών λεπτομερειών εγκατάστασης του συνθετικού χλοοτάπητα, τεχνικής συντήρησης και καλής χρήσης του, που θα είναι επίσημο αντίγραφο του τεύχους του κατασκευαστή, μεταφρασμένο στην Ελληνική γλώσσα.

14. Ένα (1) δείγμα του προσφερόμενου συνθετικού χλοοτάπητα διαστάσεων περίπου 20εκ. x 20εκ. και ένα δείγμα από τα υλικά πλήρωσης.»

Από την αδιάσπικτη διατύπωση της υπό κρίση διάταξης του κανονιστικού κειμένου του διαγωνισμού συνάγεται ότι στο πλαίσιο ανάθεσης της σύμβασης απαιτείται η

Αριθμός απόφασης: 584/2020

προσκόμιση πλείστων δικαιολογητικών και πιστοποιητικών που εκδίδονται από πιστοποιημένους φορείς ελέγχου ποιότητας του προσφερόμενου χλοοτάπητα, όπως τυγχάνει η FIFA, πλέον ότι εισάγεται απαίτηση προσκόμισης δείγματος. Τα υπό κρίση δικαιολογητικά πληρούν τους όρους του αρ. 75 παρ. 4 του Ν. 4412/2016, όπως τούτοι εξειδικεύονται στο Μέρος II του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α' του ίδιου νόμου, ενώ ικανοποιούν και την απαίτηση του τελευταίου εδαφίου της εφαρμοστέας διάταξης, δοθέντος ότι το αντικείμενο της επίμαχης σύμβασης συνίσταται στην προμήθεια και τοποθέτηση των προϊόντων στα γήπεδα που υποδεικνύονται από το περιεχόμενο της διακήρυξης.

Η διατύπωση του άρθρου 9.2. δεν καταλείπει αμφιβολία ότι τα αιτούμενα πιστοποιητικά για την απόδειξη της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας των οικονομικών φορέων συνίστανται σε αυτά που καθορίζονται από το αρ. 4 της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων. Εξάλλου ο προσφεύγων συνομολογεί την ως άνω διαπίστωση (βλ. σελ. 6 της προσφυγής) εισάγοντας ωστόσο την αιτίαση ότι «...συντρέχει πρόδηλη παραβίαση των διατάξεων του νόμου διότι συγχέονται τα κριτήρια επιλογής και δη αυτό της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, το οποίο αφορά την καταλληλότητα των διαγωνιζόμενων για να αναλάβουν την σύμβαση με τις τεχνικές προδιαγραφές των προσφερόμενων ειδών, δηλαδή με το περιεχόμενο της τεχνικής προσφοράς». Πλην όμως, ο προβαλλόμενος ισχυρισμός παρίσταται προδήλως αβάσιμος, καθώς από καμία διάταξη του νόμου δεν αποκλείεται η απόδειξη των απαιτήσεων που καθορίζονται από την αναθέτουσα αρχή για την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα των τεχνικών φορέων να πραγματοποιείται με έγγραφα που προβλέπονται για την απόδειξη και της τεχνικής προσφοράς, εφόσον από την γραμματική διατύπωση της διακήρυξης εισάγεται ρητή πρόβλεψη για την προσκόμιση και αυτοτελή αξιολόγηση τους κατά τα δυο διακριτά στάδια της υποβολής της προσφοράς και της κατακύρωσης της σύμβασης, ιδίως στην περίπτωση που τα αιτούμενα δικαιολογητικά αφορούν στον έλεγχο της ποιότητας των αγαθών από πιστοποιημένους φορείς και την καταλληλότητα των προσφερόμενων ειδών, ήτοι στοιχείων που εξετάζονται τόσο στο πλαίσιο της πληρότητας των τεχνικών προδιαγραφών όσο και στο πλαίσιο της εξέτασης του κριτηρίου της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας των οικονομικών φορέων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Μέρος II του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α' για τα παρεχόμενα προϊόντα (υπό στοιχ. ια'), όπως συμβαίνει εν προκειμένω.

Από το αρ. .... της διακήρυξης συνάγεται ότι η επαρκής απόδειξη της προϋπόθεσης

για την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα των συμμετεχόντων θα πραγματοποιηθεί κατά το στάδιο κατακύρωσης της σύμβασης, με έγγραφα που θα προσκομίσει ο προσωρινός ανάδοχος και θα αποδεικνύουν την πλήρωση της απαίτησης κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς αλλά και τον χρόνο προσκόμισης των δικαιολογητικών κατακύρωσης. Στο δε στάδιο υποβολής της προσφοράς, η προκαταρκτική απόδειξη της ίδιας απαίτησης πραγματοποιείται με την συμπλήρωση του ΕΕΕΣ, όπου εισάγεται πεδίο για την δήλωση του συμμετέχοντος περί της πλήρωσης της προϋπόθεσης για την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα του. Ως εκ τούτου, τα αιτούμενα δικαιολογητικά για την απόδειξη της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας τυγχάνουν σύμφωνα με τη διάταξη του αρ. 75 του Ν. 4412/2016, ως ανωτέρω προελέχθη, η δε προσκόμιση τους θα πραγματοποιηθεί από τον προσωρινό ανάδοχο και κατά το χρόνο κατακύρωσης της σύμβασης, οπότε θα είναι επικαιροποιημένα, τυγχάνοντα σε ισχύ και στον χρόνο υποβολής τους. Οι ως άνω σαφείς ρυθμίσεις της διακήρυξης τυγχάνουν σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και δεν προκαλούν σύγχυση των σταδίων του διαγωνισμού, καθώς προβλέπονται ρητά από διαφορετικές διατάξεις της διακήρυξης. Συνεπώς, οι αντίθετοι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος παρίστανται αβάσιμοι και ως εκ τούτου απορριπτέοι.

Περαιτέρω, με το αρ. 5 της διακήρυξης παρέχεται η δυνατότητα παροχής διευκρινίσεων επί των εγγράφων του διαγωνισμού, κατόπιν υποβολής αιτήματος από τους οικονομικούς φορείς και ειδικότερα προβλέπεται ότι: «...Τα σχετικά αιτήματα υποβάλλονται ηλεκτρονικά μόνο στο δικτυακό τόπο του διαγωνισμού μέσω της Διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr, του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. Αιτήματα παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών - διευκρινίσεων υποβάλλονται μόνο από εγγεγραμμένους στο σύστημα οικονομικούς φορείς, σε όσους δηλαδή διαθέτουν σχετικά διαπιστευτήρια που τους έχουν χορηγηθεί (όνομα χρήστη και κωδικό πρόσβασης) ύστερα από αίτησή τους. Τα αιτήματα, συνοδεύονται υποχρεωτικά από επισυναπτόμενο ηλεκτρονικό αρχείο σε μορφή αρχείου .pdf, με το κείμενο των ερωτημάτων, το οποίο υποχρεωτικά πρέπει να είναι ψηφιακά υπογεγραμμένο. Αιτήματα παροχής διευκρινίσεων που υποβάλλονται είτε με άλλο τρόπο είτε το ηλεκτρονικό αρχείο που τα συνοδεύει δεν είναι ψηφιακά υπογεγραμμένο, δεν εξετάζονται.

Τα αιτήματα για συμπληρωματικές πληροφορίες πρέπει να κατατίθενται σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στη § 2 του άρθρου 67 Ν.4412/16 που ορίζουν ότι οι αναθέτουσες αρχές παρέχουν σε όλους τους προσφέροντες που συμμετέχουν στη διαδικασία

Αριθμός απόφασης: 584/2020

σύναψης σύμβασης συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές και οποιαδήποτε σχετικά δικαιολογητικά το αργότερο έξι (6) ημέρες πριν από τη λήξη της προθεσμίας που έχει οριστεί για την παραλαβή των προσφορών.».

Ενόψει των ανωτέρω, ακόμη και εάν ήθελε κριθεί η φερόμενη ασάφεια του υπό κρίση όρου, τούτη χαρακτηρίζεται ως επουσιώδης, δυνάμενη να διευκρινισθεί επιτρεπτώς από την αναθέτουσα αρχή. Ωστόσο, ο προσφεύγων ουδέποτε έκανε χρήση του δικαιώματος για την παροχή διευκρινίσεων, επιδιώκοντας παρελκυστικά την ακύρωση του συνόλου της διακήρυξης, επικαλούμενος ασάφεια όρου της διακήρυξης, η οποία δύναται να διευκρινισθεί με την διαδικασία που ρητώς προβλέπεται στο κανονιστικό κείμενο του διαγωνισμού. Ως εκ τούτου, ακόμη και υπό την θεώρηση της φερόμενης ασάφειας του υπό κρίση όρου, η προβαλλόμενη αιτίαση ασκήθηκε προώρως, ήτοι πριν την υποβολή αιτήματος παροχής διευκρινίσεων, με αποτέλεσμα την έλλειψη ενεστώτος εννόμου συμφέροντος του προσφεύγοντος για την ακύρωση της κρινόμενης απαίτησης του κανονιστικού κειμένου του διαγωνισμού. Ενόψει των ανωτέρω, ο πρώτος λόγος προσφυγής τυγχάνει νόμω αβάσιμος, δεδομένου ότι η απαίτηση που τίθεται από το κανονιστικό κείμενο του διαγωνισμού τυγχάνει απολύτως σαφής και χωρίς αμφισημία ή οποιοδήποτε περιθώριο αμφισβήτησης του περιεχομένου της, ο δε προσβαλλόμενος όρος, ακόμη και στην περίπτωση που θεωρηθεί ως ασαφής δύναται να διευκρινισθεί σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις του κανονιστικού κειμένου του διαγωνισμού, δοθέντος ότι η φερόμενη ασάφεια καθίσταται επουσιώδης, δυνάμενη να διευκρινισθεί με τη διαδικασία που προβλέπεται από το κανονιστικό κείμενο του διαγωνισμού.».

9. Επειδή, ύστερα από την μελέτη του ηλεκτρονικού φακέλου της υπόθεσης προκύπτει ότι η προσφεύγουσα με τον πρώτο λόγο της προσφυγής της ισχυρίζεται ότι το άρθρο 9.2 της Διακήρυξης που ορίζει ότι «Όσον αφορά την Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την παρούσα διακήρυξη σύναψης σύμβασης οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να προσκομίσουν τα οριζόμενα στην παρούσα και στα παραρτήματα της» είναι ασαφές και αόριστο και γι' αυτό τον λόγο πρέπει να ακυρωθεί. Όμως, όσον αφορά τη θεμελίωση του εννόμου συμφέροντος για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά όρων διακήρυξης, η προσφεύγουσα πρέπει να επικαλεσθεί άμεση βλάβη από τον όρο της διακήρυξης, ο οποίος παραβιάζει κατ' αυτήν τους κανόνες που αφορούν τις προϋποθέσεις συμμετοχής στο διαγωνισμό, τη διαδικασία επιλογής του αναδόχου ή τα εφαρμοστέα για την ανάδειξη του κριτήρια,

σε σημείο που να αποκλείει ή να καθιστά ουσιωδώς δυσχερή τη συμμετοχή της στον διαγωνισμό (βλ. ενδεικτικά ΕΑ ΣτΕ 148/2016 Ολομ., ΕΑ ασφ. Μ. 415/2014, Δημήτριος Γ. Ράικος, Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, Β΄ έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2017, σελ. 756). Η βλάβη, ως βασικό στοιχείο της θεμελίωσης του εννόμου συμφέροντος, πρέπει να προσδιορίζεται ειδικώς (ΣτΕ 1995/2016). Οφείλει, δηλαδή, η προσφεύγουσα να επικαλείται τις δυσμενείς μεταβολές που επέρχονται σε βάρος της από την πράξη προς θεμελίωση του έννομου συμφέροντος για άσκηση προσφυγής (βλ. ΣτΕ 3905/2004). Εν προκειμένω όμως η προσφεύγουσα αορίστως προβάλλει χωρίς να τεκμηριώνει με ποιο τρόπο ο πλησσόμενος όρος της διακήρυξης την εμποδίζει ή δυσχεραίνει ουσιωδώς την συμμετοχή της στον διαγωνισμό. Όμως με το περιεχόμενο τούτο, ο υπό εξέταση λόγος παρίσταται απαράδεκτος ως ασκηθείς χωρίς έννομο συμφέρον, διότι η προσφεύγουσα αορίστως επικαλείται λόγους που θεμελιώνουν το –κατά την έννοια του νόμου– έννομο συμφέρον της και πρέπει να απορριφθεί.

10. Επειδή, η προσφεύγουσα με τον δεύτερο λόγο της προσφυγής της ισχυρίζεται επί λέξει ότι «Στο άρθρο 54 «Τεχνικές προδιαγραφές (άρθρο 42 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» του ν. 4412/2016, ορίζεται ότι [...]. Το άρθρο 54 πρέπει πάντα να ερμηνεύεται με γνώμονα την αρχή του ελεύθερου ανταγωνισμού, σύμφωνα εξάλλου και του άρθρου 18 παρ. 1 Ν. 4412/2016, η οποία εντός του πλαισίου του ενωσιακού δικαίου συνιστά πρωταρχικό πυλώνα της ασκούμενης δια των δημοσίων συμβάσεων οικονομικής δραστηριότητας και θεμελιακή αξία για τις διαδικασίες ανάθεσής τους. Ειδικότερα, αυτό σημαίνει ότι η ως άνω αρχή του αποτελεσματικού ανταγωνισμού θα πρέπει να διέπει την κατά τα ως άνω εφαρμογή του άρθρου 54 και συγκεκριμένα ότι οι όποιες τεχνικές προδιαγραφές δεν θα πρέπει να φθάνουν τέτοιο επίπεδο, ώστε να περιορίζουν δραστικά τον ανταγωνισμό, ακόμη και αν αφήνουν κάποιο έστω περιθώριο περιορισμένης εμφάνισής του, χωρίς τούτος ο περιορισμός να είναι απόλυτα αναγκαίος για τη διασφάλιση ομαλής εκτέλεσης του αντικείμενου της σύμβασης και συγκεκριμένα την κατάλληλη χρήση του προϊόντος για τον συμβατικό σκοπό (βλ. ΑΕΠΠ 568/2018).

Έτσι, όπως γίνεται παγίως δεκτό, η Διοίκηση είναι κατ' αρχήν ελεύθερη να διαμορφώνει κατά την κρίση της τους όρους της διακήρυξης για την προμήθεια ειδών, καθορίζοντας τα ειδικότερα τεχνικά χαρακτηριστικά τους και τις ανάγκες της υπηρεσίας από ποιοτική και ποσοτική άποψη. Ωστόσο, αν και η Διοίκηση διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια κατά τον καθορισμό των όρων της διακήρυξης, εντούτοις

Αριθμός απόφασης: 584/2020

οι όροι και οι τεχνικές προδιαγραφές των προς προμήθεια ειδών ελέγχονται από την άποψη της τηρήσεως της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων καθώς και της αρχής της αναλογικότητας(πρβλ. ΕΑ 415/2014, 354/2014, 257/2014 κ.α.).

Περαιτέρω, κατά το ΔΕΕ (απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2018, στην υπόθεση C-413/17, «RocheLietuva» UAB, σκ. 32 - 37) το άρθρο 42, παράγραφος 2, της οδηγίας 2014/24, οι τεχνικές προδιαγραφές απαιτείται να εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία συνάψεως συμβάσεως και δεν πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό. Η απαίτηση αυτή συγκεκριμενοποιεί, στο πλαίσιο της κατάρτισης των τεχνικών προδιαγραφών, την αρχή της ίσης μεταχείρισεως όπως αυτή κατοχυρώνεται με το άρθρο 18, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας. Κατά τη διάταξη αυτή, οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφανή και αναλογικό τρόπο. Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, οι αρχές της ίσης μεταχείρισεως, της απαγορεύσεως των διακρίσεων και της διαφάνειας έχουν καθοριστική σημασία όσον αφορά τις τεχνικές προδιαγραφές, δεδομένου του κινδύνου δημιουργίας δυσμενών διακρίσεων εξαιτίας της επιλογής των τεχνικών προδιαγραφών ή λόγω του τρόπου με τον οποίο οι προδιαγραφές αυτές διατυπώνονται (βλ., όσον αφορά την οδηγία 2004/18, απόφαση της 10ης Μαΐου 2012, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, C-368/10, EU:C:2012:284, σκέψη 62). [σκέψεις 32 έως 34]

Ο σχεδιασμός της διαδικασίας συνάψεως ορισμένης συμβάσεως δεν επιτρέπεται να γίνεται με σκοπό τον αποκλεισμό της συμβάσεως αυτής από το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού και ότι ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες συνάψεως συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων. Στο ίδιο πνεύμα, η αιτιολογική σκέψη 74 της οδηγίας 2014/24 αναφέρει ότι οι τεχνικές προδιαγραφές «θα πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται ο τεχνητός περιορισμός του ανταγωνισμού μέσω απαιτήσεων που να ευνοούν έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα, αντικατοπτρίζοντας βασικά χαρακτηριστικά των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων που παρέχονται συνήθως από τον οικονομικό φορέα αυτό». Πράγματι, επίσης κατά την ίδια αιτιολογική σκέψη, «θα πρέπει να είναι δυνατή η υποβολή προσφορών που αντικατοπτρίζουν την ποικιλία

των προτύπων για τεχνικές λύσεις και των τεχνικών προδιαγραφών στην αγορά [...]». Η τήρηση των απαιτήσεων αυτών έχει ακόμη μεγαλύτερη σημασία σε περίπτωση, όπως η υπό κρίση, κατά την οποία οι τεχνικές προδιαγραφές που περιλαμβάνονται στη συγγραφή υποχρεώσεων συμβάσεως είναι διατυπωμένες κατά τρόπο ιδιαίτερω λεπτομερή. Πράγματι, όσο πιο λεπτομερείς είναι οι τεχνικές προδιαγραφές, τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος να ευνοηθούν τα προϊόντα συγκεκριμένου κατασκευαστή.

Άλλωστε, τα κριτήρια επιλογής που τίθενται από την αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση στους ενδιαφερομένους, χωρίς να ευνοούν ορισμένες επιχειρήσεις, ούτε να συνεπάγονται αδικαιολόγητους φραγμούς στην ελεύθερη ανάπτυξη του ανταγωνισμού. Πρέπει, δε, οι τεχνικές προδιαγραφές να καταρτίζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να αποφεύγεται ο τεχνητός περιορισμός του ανταγωνισμού μέσω απολύτως δεσμευτικών απαιτήσεων που περιγράφουν μονοσήμαντα ένα συγκεκριμένο προϊόν. Αντιθέτως, ο προσδιορισμός των τεχνικών προδιαγραφών θα πρέπει να γίνεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε ταυτόχρονα με την επίτευξη του ζητούμενου αποτελέσματος να διασφαλίζεται η προώθηση του ευρύτερου δυνατού ανταγωνισμού μεταξύ των οικονομικών φορέων και οι τεχνικές απαιτήσεις να είναι διατυπωμένες με την αναγκαία ευελιξία, ώστε να επιτρέπουν και να καθιστούν αποδεκτές άλλες συμβατές, καινοτόμες και οικονομικές συμφέρουσες λύσεις, που ικανοποιούν τις ευρύτερες απαιτήσεις της σύμβασης (βλ. Δημήτριος Γ. Ράικος, Ευαγγελία Γ. Βλάχου, Ευανθία Κ. Σαββίδη, Δημόσιες Συμβάσεις Ν. 4412/2016, Ερμηνεία κατ' άρθρο, Σχετικές διατάξεις - Νομολογία, Τόμος Ι, Εκδόσεις Σάκκουλα 2018, σελ. 555-556).

Υπό την έννοια αυτή, απαγορεύεται, κατ' αρχήν, η θέσπιση προδιαγραφών που περιορίζουν τον κύκλο των διαγωνιζομένων επιχειρήσεων. Δεν αποκλείεται, δε, ένας τέτοιος περιορισμός, ως εκ των απαιτήσεων συγκεκριμένων προδιαγραφών, αν μόνον αυτές οι συγκεκριμένες προδιαγραφές εξυπηρετούν αποτελεσματικά τις ανάγκες για την κάλυψη των οποίων τίθενται (ΣτΕ 1105/2010, πρβλ. ΣτΕ. 365/2007, Ε.Α. ΣτΕ 267/2008). Η αναθέτουσα δεν δύναται να αποκλείει τον ανταγωνισμό θεσπίζοντας κατά το δοκούν επί ποινή αποκλεισμού απαιτήσεις, αλλά μόνον τις απαιτήσεις που είναι αναγκαίες για την επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος.

2. Εν προκειμένω, στο Παράρτημα ΙΙ της Διακήρυξης -Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων, προβλέπεται -ως περιεχόμενο της Τεχνικής Προσφοράς - ότι:

«Άρθρο 4ο Απαιτούμενα δικαιολογητικά

Αριθμός απόφασης: 584/2020

Στην παρούσα προμήθεια ισχύουν, όπου απαιτούνται οι προδιαγραφές DIN, οι αντίστοιχες ΕΛΟΤ, οι διεθνείς ISO, και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το σύστημα του συνθετικού χλοοτάπητα θα πρέπει να συνοδεύεται από τα ακόλουθα πιστοποιητικά και ο κάθε υποψήφιος να τα προσκομίζει με την τεχνική του προσφορά επί ποινή αποκλεισμού:

Έκθεση αποτελεσμάτων εργαστηριακών δοκιμών ελέγχου από εγκεκριμένο από την ..... εργαστήριο διενέργειας των απαιτούμενων δοκιμών σύμφωνα με το εγχειρίδιο (manual) της .... του 2015

Ο κατασκευαστής να είναι προτιμώμενος από τη ..... (.....)

Ο προσφερόμενος συνθετικός χλοοτάπητας πρέπει να φέρει σε ισχύ πιστοποιητικό της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Ποδόσφαιρου, τύπου FIFA Quality Pro.

Αποτελέσματα εργαστηριακών δοκιμών του προσφερόμενου συνθετικού χλοοτάπητα , σύμφωνα με το πρότυπο EN 15330-1 ή άλλου ισοδύναμου.

Αποτελέσματα εργαστηριακών δοκιμών του προσφερόμενου συνθετικού τάπητα σύμφωνα με τον κανονισμό REACH, σχετικά με το περιεχόμενο PAH ή άλλο ισοδύναμο.

Αποτελέσματα εργαστηριακών δοκιμών του προσφερόμενου συστήματος συνθετικού χλοοτάπητα (συνθετικός τάπητας και υλικά πλήρωσης) σύμφωνα με το πρότυπο NF P90- 112 του EN 15330-1 ή ισοδύναμο.

Αποτελέσματα εργαστηριακών δοκιμών του προσφερόμενου συνθετικού χλοοτάπητα για την συμπεριφορά στην καύση, σύμφωνα με πρότυπο EN 13501-1 ή άλλου ισοδύναμου.

Ο προσφερόμενος χλοοτάπητας θα πρέπει να παραμένει σε άριστη αγωνιστική κατάσταση μετά από πολλά χρόνια εντατικής χρήσης. Η ανωτέρω απαίτηση μπορεί να αποδεικνύεται με: α) Αποτέλεσμα δοκιμής μακροχρόνιας φθοράς του προσφερόμενου συνθετικού χλοοτάπητα για 200.000 κύκλους με την μέθοδο Lisport ή

β) Αποτέλεσμα δοκιμής μακροχρόνιας φθοράς του προσφερόμενου συνθετικού χλοοτάπητα για 18.000 κύκλους με την μέθοδο Lisport XL ή γ.) με ισοδύναμα αυτών.

Πιστοποιητικό ISO 9001:2000 που έχει εκδοθεί από πιστοποιημένο οργανισμό, του οίκου κατασκευής του συνθετικού χλοοτάπητα ή ισοδύναμο.

10. Πρωτότυπη βεβαίωση του παραγωγού οίκου σχετικά με την προμήθεια του προσφερόμενου συστήματος για το συγκεκριμένο έργο.

11. Πιστοποιητικό εφαρμογής του συνθετικού χλοοτάπητα κατά ISO 9001,

ISO 14001 και OHSAS 18001 που έχουν εκδοθεί από πιστοποιημένο οργανισμό ή ισοδύναμα αυτών του συμμετέχοντος οικονομικού φορέα.

12. Γραπτή εγγύηση τουλάχιστον 8 ετών για τα υλικά και την εργασία και την διατήρηση των λειτουργικών χαρακτηριστικών από τον κατασκευαστή και τον πιστοποιημένο εφαρμοστή.

13. Τεύχος οδηγιών λεπτομερειών εγκατάστασης του συνθετικού χλοοτάπητα , τεχνικής συντήρησης και καλής ς χρήσης του , που θα είναι επίσημο αντίγραφο του τεύχους του κατασκευαστή, μεταφρασμένο στην Ελληνική γλώσσα.

14. Ένα (1) δείγμα του προσφερόμενου συνθετικού χλοοτάπητα διαστάσεων περίπου 20εκ. x 20εκ. και ένα δείγμα από τα υλικά πλήρωσης.».

3. Ωστόσο, με τις ανωτέρω προβλεπόμενες προδιαγραφές-πιστοποιητικά η αναθέτουσα αρχή αδικαιολόγητα περιορίζει υπέρμετρα τον ανταγωνισμό, στο μέτρο που απαιτεί ο κατασκευαστής του προσφερόμενου συνθετικού τάπητα να ανήκει στην κατηγορία « .....», μη επιτρεπομένης της συμμετοχής οικονομικών φορέων που είναι οι ίδιοι κατασκευαστές που ανήκουν στην κατηγορία « .....» ή προσφέρουν προϊόντα τέτοιων κατασκευαστών, όπως η ατομική επιχείρησή μου. Το αδικαιολόγητο και υπέρμετρο του περιορισμού που προκύπτει για τον ανταγωνισμό, γίνεται κατανοητό -και για τον μη ειδικό στον τομέα της παραγωγής και εμπορίας συνθετικών χλοοταπήτων- από τα ακόλουθα :

Για τον καθορισμό των βασικών τεχνικών προδιαγραφών του υπό προμήθεια είδους η αναθέτουσα αρχή υιοθετεί τις καθορισθείσες από την ..... τεχνικές προδιαγραφές παραπέμποντας στο εγχειρίδιο (manual) της ..... του 2015 (ανωτ. Άρθρο 4ο, περίπτωση 1).

Η ..... στο πρόγραμμα ποιότητας ποδοσφαιρικών συνθετικών χλοοταπήτων - Εγχειρίδιο Οκτωβρίου 2015 (..... for Football Turf - October 2015.Πηγή:[https://footballtechnology.....com/media/1026/fifa quality programme for football turf.pdf](https://footballtechnology.....com/media/1026/fifa_quality_programme_for_football_turf.pdf), καθορίζει με απόλυτα σαφή τρόπο την διαφοροποίηση των συστημάτων παραγωγής και πιστοποίησης του ποδοσφαιρικού συνθετικού τάπητα και των συνθετικών χλοοταπήτων εν γένει. Όπως αναφέρεται στο ανωτέρω Εγχειρίδιο, η ..... ανέπτυξε ένα πρόγραμμα δοκιμών για τεχνητές επιφάνειες που επικεντρώνεται ειδικά στις ανάγκες των ποδοσφαιριστών. Μόνο οι τεχνητοί χλοοτάπητες που έχουν δοκιμαστεί σύμφωνα με τα κριτήρια δοκιμής του Προγράμματος Ποιότητας της ..... στο εργαστήριο και στο γήπεδο μπορούν να ονομάζονται γήπεδα ποδοσφαίρου. Αυτό το όνομα σημαίνει ότι τα συστήματα αυτά

Αριθμός απόφασης: 584/2020

έχουν σχεδιαστεί ειδικά για να πληρούν τις απαιτήσεις που απαιτούνται από το ποδόσφαιρο από την άποψη της απόδοσης, της ασφάλειας, της αντοχής και της διασφάλισης ποιότητας. Τα συστήματα αυτά κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες:

A. Στην κατηγορία ..... (ή ..... όπως ονομάζονταν σε παλιότερο εγχειρίδιο). Το σήμα ..... πληροί τις ειδικές απαιτήσεις για ποδόσφαιρο αναψυχής, ερασιτεχνικής χρήσης, με συνήθως 40-60 ώρες παιχνιδιού την εβδομάδα.

B. Στη κατηγορία ..... (ή ..... όπως ονομάζονταν σε παλαιότερο εγχειρίδιο). Το σήμα ..... πιστοποιεί ότι τηρούνται ποιοτικά χαρακτηριστικά με δοκιμασίες (τεστ) που μιμούνται τις απαιτήσεις υψηλών επιδόσεων και ασφάλειας για το επαγγελματικό ποδόσφαιρο για τυπική χρήση έως και 20 ωρών ανά εβδομάδα.

Με την εισαγωγή του Προγράμματος Ποιότητας της ..... το 2001, η ..... έδωσε στους κατασκευαστές τεχνητού χλοοτάπητα τη δυνατότητα να πιστοποιήσουν τους εγκατεστημένους σε γήπεδα χλοοτάπητές τους, εφόσον πληρούν τα κριτήρια που καθορίζονται στο Πρόγραμμα Ποιότητας της ....., κατά τις ως άνω διακρίσεις Από τότε, ο αριθμός των εταιρειών που υποστηρίζουν το Πρόγραμμα Ποιότητας της ..... έχει αυξηθεί, οπότε το έτος 2015 περίπου 25 εταιρείες παγκοσμίως ήταν κάτοχοι αδείας ..... (.....) και σήμερα είναι κάτοχοι της άδειας 23 εταιρείες. Ο ενημερωμένος κατάλογος των Αδειούχων Παραγωγών ..... (.....) είναι αναρτημένος στο site της ..... στη διεύθυνση <http://quality.....com/en/resource-hub/certified-product-database/playing-surfaces/football-turf/producers>.

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η κατοχή της ανωτέρω άδειας της ..... (.....) από ορισμένο κατασκευαστή χλοοτάπητα πιστοποιεί ότι τα παραγόμενα από αυτόν προϊόντα ποδοσφαιρικού συνθετικού τάπητα, συμμορφώνονται απολύτως με το Πρόγραμμα Ποιότητας Ποδοσφαιρικών Συνθετικών Χλοοταπήτων και τις σχετικές τεχνικές απαιτήσεις και προδιαγραφές που έχει θέσει στο Εγχειρίδιο Οκτωβρίου 2015 (.....Quality Programme for Football Turf - October 2015).

Πέραν της ανωτέρω κατηγορίας των ....., το 2009 η FIFA καθιέρωσε και μια ακόμα κατηγορία παραγωγών, αυτή των ....., για τη διασφάλιση της ποιότητας όχι μόνο στα προϊόντα αλλά και στη διαδικασία εγκατάστασης του ποδοσφαιρικού χλοοτάπητα. Ο γενικός στόχος είναι η προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών κατά την αγορά γηπέδων και η διασφάλιση ότι οι γήπεδα ποδοσφαίρου ανταποκρίνονται σε υψηλές απαιτήσεις όσον αφορά την ποιότητα, τις

Αριθμός απόφασης: 584/2020

επιδόσεις και την ασφάλεια. Οι Προτιμώμενοι Παραγωγοί της ..... είναι εταιρείες με τουλάχιστον 2 χρόνια εμπειρίας στο Πρόγραμμα Ποιότητας της ... και οι οποίες επεκτείνουν τις υπηρεσίες τους πέρα από την παραδοσιακή σχέση προμηθευτή / εγκαταστάτη. Υπάρχουν επί του παρόντος επτά εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες ως προτιμητέοι παραγωγοί της ..... (.....).

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω οι κατασκευαστές που ανήκουν στην λίστα ..... οφείλουν να έχουν ενεργό ρόλο στην εγκατάσταση του κατασκευαζόμενου από αυτές χλοοτάπητα πέρα από το να προμηθεύσουν τον εκάστοτε οικονομικό φορέα με τα υλικά τους. Για τον λόγο, προϋπόθεση για την ένταξη στη λίστα αυτή, όπως στο εγχειρίδιο του προγράμματος ποιότητας της ..... αναφέρεται, είναι να έχουν στο μόνιμο προσωπικό τους (inhouse) πολιτικό μηχανικό με καθήκοντα άμεσης επίβλεψης και υποστήριξης των εργασιών εγκατάστασης και συντήρησης των ποδοσφαιρικών γηπέδων για τα οποία προμηθεύουν τα προϊόντα τους. Αντιστοίχως, στην αίτηση ένταξης παραγωγού στην κατηγορία ....., ο αιτών οφείλει να διαθέτει, επί ποινή απόρριψης : α) εξειδικευμένο πολιτικό μηχανικό και / ή άτομο με εμπειρία σε κατασκευές αθλητικών εγκαταστάσεων που θα απασχολείται στο πλαίσιο της οργάνωσής τους και οι οποίοι είναι σε θέση να υποστηρίξουν τον τοπικό εργολάβο των έργων πολιτικού μηχανικού. Αυτό το άτομο ή η θέση πρέπει να αντιστοιχεί σε θέση πλήρους απασχόλησης με τον παραγωγό και β) να απασχολείται άτομο / α για να επιβλέπει τη συντήρηση και την τεχνική φροντίδα για όλες τις εγκαταστάσεις (Πηγή:

<https://www.fifa.com/mm/document/afdeveloping/footballturf/01/13/91/11/quickstepguidehowtobecomingafifapreferredproducerforfootballturf.pdf>).

Τέλος, μόνο εάν ένας προτιμώμενος παραγωγός της ..... είναι ο κύριος ανάδοχος ενός έργου, η εταιρεία μπορεί να αναλάβει την πλήρη ευθύνη για αυτό.

Συνοψίζοντας τα ανωτέρω, οι οικονομικοί φορείς που εντάσσονται στην κατηγορία ....., διαφοροποιούνται από τους ..... μόνο κατά το μέρος που αφορά τις υπηρεσίες τοποθέτησης του χλοοτάπητα, διότι αναλαμβάνουν και εγγυώνται και την ποιότητα των εργασιών τοποθέτησης του παραγόμενου από αυτές χλοοτάπητα. Ουδεμία διαφοροποίηση υφίσταται ανάμεσα στις δύο ανωτέρω κατηγορίες παραγωγών χλοοτάπητα ως προς την ποιότητα και τις τεχνικές προδιαγραφές του παραγόμενου από αυτές προϊόντος, το οποίο από και δια της ένταξης του κατασκευαστή του σε οποιαδήποτε από τις δύο κατηγορίες τεκμαίρεται ότι είναι σύμφωνο με τις προδιαγραφές ποιότητας του Εγχειριδίου

Αριθμός απόφασης: 584/2020

.....Programme for FootballTurf - October 2015.

Ο ενημερωμένος κατάλογος των ..... Producers και ..... Producers είναι αναρτημένος στο site της ..... στη διεύθυνση <http://quality.....com/en/resource-hub/certified-product-database/playing-surfaces/football-turf/producers> και σήμερα υπάρχουν μόλις επτά (7) ..... Producers, και υπερτριπλάσιος αριθμός ....., οι οποίοι ανέρχονται σε εικοσιτρείς (23).

Όπως προαναφέρθηκε η εξεταζόμενη Διακήρυξη απαιτεί ως κριτήριο επιλογής και ως στοιχείο παραδεκτής τεχνικής προσφοράς, ο προσφερόμενος χλοοτάπητας να προέρχεται από κατασκευαστή της κατηγορίας ..... Ωστόσο σύμφωνα την περιγραφή του αντικείμενου της συμβάσεως, η εγκατάσταση του χλοοτάπητα θα πραγματοποιηθεί από τον διαγωνιζόμενο οικονομικό φορέα και όχι από τον κατασκευαστή του χλοοτάπητα, και για τον λόγο αυτό απαιτείται η προσκόμιση Πιστοποιητικού εφαρμογής του συνθετικού χλοοτάπητα κατά ISO 9001, ISO 14001 και OHSAS 18001 από τον συμμετέχοντα οικονομικό φορέα (Άρθρο 4ο, περίπτωση 11. Εξάλλου δεν προβλέπεται σε κανένα όρο της Διακήρυξης οποιαδήποτε πρόσθετη συσχέτιση του διαγωνιζόμενου οικονομικού φορέα με τον κατασκευαστή του χλοοτάπητα, όπως λ.χ. θα ήταν η υποχρέωση η εγκατάσταση του χλοοτάπητα να γίνεται υπό την επίβλεψη ή/και από εξειδικευμένο προσωπικό του κατασκευαστή. Δεδομένου επομένως ότι ο ζητούμενος κατά τη Διακήρυξη χλοοτάπητας απαιτείται να είναι σύμφωνος με τις τεχνικές προδιαγραφές της .....και την απαίτηση αυτή μπορούν να ικανοποιήσουν κατά τρόπο απολύτως ισάξιο προϊόντα τόσο από ..... όσο και από ....., ενώ ταυτοχρόνως η Διακήρυξη προβλέπει ότι η εγκατάσταση του χλοοτάπητα θα πραγματοποιηθεί από τον συμμετέχοντα οικονομικό φορέα από τον οποίο απαιτούνται τα σχετικά πιστοποιητικά εφαρμογής (και όχι από τον κατασκευαστή), καθίσταται σαφές ότι η απαίτηση ο κατασκευαστής του προσφερόμενου χλοοτάπητα να είναι αποκλειστικά ....., ενώ δεν θα εγκαταστήσει ο ίδιος τον χλοοτάπητα και ουδόλως σχετίζεται με τις εργασίες τοποθέτησής του, είναι αφενός άσχετη με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης, και αφετέρου προδήλως δυσανάλογα περιοριστική του ανταγωνισμού στο μέτρο που αποκλείει τους χλοοτάπητες κατασκευής των ..... ενώ αυτοί διαθέτουν προϊόντα όμοιας ακριβώς πιστοποιημένης ποιότητας και αξίας με αυτά των ..... Υπό τα δεδομένα αυτά, ο αποκλεισμός των προϊόντων των ..... αποτελεί αδικαιολόγητο περιορισμό του κύκλου των δυνάμενων να συμμετάσχουν στο διαγωνισμό οικονομικών φορέων (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 927/2008, 409/2008, 1239/2007,

282/2007).

Από τον ανωτέρω όρο της Διακήρυξης, ο οποίος παρανόμως περιορίζει τον κύκλο των δυνάμενων να συμμετάσχουν οικονομικών φορέων από 23 που είναι οι ..... σε μόλις 7 που είναι οι ....., καθίσταται απολύτως αδύνατη η συμμετοχή μου στο διαγωνισμό, διότι δεν δύναμαι να συμμετάσχω προσφέροντας τον χλοοτάπητα *Hatko Dokuma Tekstil Insaat Taahhut Ve Tic. Sti. an* και ως προϊόν πληροί όλες τις τεχνικές προδιαγραφές και απαιτήσεις της διακήρυξης, επειδή ο κατασκευαστής του ανήκει κατηγορία ..... και όχι σε αυτήν των .....

11. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή αντικρούει τον ως άνω δεύτερο λόγο της προσφυγής και ισχυρίζεται επί λέξει ότι «Με τον δεύτερο λόγο της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής ο οικονομικός φορέας ..... διατείνεται ότι η απαίτηση που τίθεται στο αρ. 4 της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων, δυνάμει της οποίας ο κατασκευαστής του προσφερόμενου είδους πρέπει επί ποινή αποκλεισμού να είναι προτιμώμενος από τη ..... (.....) τυγχάνει παράνομος, καθώς κατά τους ισχυρισμούς του παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας και εμποδίζεται η ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού στο πλαίσιο της διαγωνιστικής διαδικασίας. Ειδικότερα, σύμφωνα με τους διαλαμβανόμενους πραγματικούς και νομικούς ισχυρισμούς, οι κατασκευαστές που πιστοποιούνται ως προτιμώμενοι παραγωγοί από την ..... διαφοροποιούνται από τους αδειοδοτημένους κατασκευαστές συνθετικού χλοοτάπητα (.....) αποκλειστικά και μόνο ως προς τον έλεγχο της εγκατάστασης του προϊόντος, ενώ ως προς την ποιότητα κατασκευής του χλοοτάπητα δεν υφίσταται οποιαδήποτε διάκριση από τον φορέα πιστοποίησης.

Από τις πληροφορίες που εξάγονται από την ιστοσελίδα της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου διαπιστώνεται ότι από το 2001 ξεκίνησε η ποιοτική ιδέα της .....για την τοποθέτηση συνθετικών χλοοταπήτων σε ποδοσφαιρικά γήπεδα. Ακολούθως το 2009 αναλήφθηκε πρωτοβουλία για την πιστοποίηση κατασκευαστών ως προτιμώμενων από την ..... και εκπονήθηκε πρόγραμμα πιστοποίησης με την ονομασία ..... (εφεξής: FPP). Επιδίωξη της εν λόγω πρωτοβουλίας υπήρξε η προστασία του τελικού αποδέκτη του προϊόντος και η εξασφάλιση ότι ο συνθετικός χλοοτάπητας πληροί υψηλές προδιαγραφές ποιότητας, απόδοσης και ασφάλειας, σε όλους τους τομείς της κατασκευής του. Κατ' επέκταση, οι αγοραστές του προϊόντος από πιστοποιημένο FPP κατασκευαστή εξασφαλίζουν την ικανοποίηση υψηλών ποιοτικών προτύπων και κριτηρίου παραγωγής και εγκατάστασης του αγαθού, ήτοι με την εν λόγω πιστοποίηση αποδεικνύεται η

Αριθμός απόφασης: 584/2020

πλήρωση των ποιοτικών κριτηρίων κατασκευής αλλά και εγκατάστασης του προσφερόμενου είδους. Σήμερα υπάρχουν επτά εταιρείες που τυγχάνουν πιστοποιημένες ως FFP.

Οι απαιτήσεις που τίθενται από την ..... για την πιστοποίηση των προτιμώμενων κατασκευαστών (FFP) έχουν σχεδιαστεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να επιτυγχάνονται οι εγγυήσεις για την παραγωγή και την εγκατάσταση υψηλής ποιότητας συνθετικού χλοοτάπητα. Μεταξύ άλλων, τίθενται και οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

> η κατασκευή συνθετικού χλοοτάπητα υψηλής ποιότητας, απαίτηση που ελέγχεται μέσω των εργαστηριακών δοκιμών του προϊόντος σε συνδυασμό με την δήλωση του παραγωγού για την εγκατάσταση του συγκεκριμένου είδους σε γήπεδα για τα οποία εκδόθηκε πιστοποιητικό ..... & ....., πλέον ότι ο παραγωγός κατέχει την άδεια μακράς διάρκειας της .....

> ο παραγωγός πρέπει να προσφέρει όλες τις δεξιότητες και προϋποθέσεις που απαιτεί το πρόγραμμα, σε σχέση με τις βασικές του υπηρεσίες : από την έρευνα, τον σχεδιασμό, εργαστηριακές δοκιμές και διατήρηση ιδιοτήτων ενός τεχνητού χλοοτάπητα στην καθημερινή συχνή χρήση του.

Ενόψει των ανωτέρω διαπιστώνεται ότι η πιστοποίηση FFP του παραγωγού του συνθετικού χλοοτάπητα αφορά στην κατασκευή και την εγκατάσταση του προϊόντος. Από το περιεχόμενο των εγγράφων που περιλαμβάνονται στην επίσημη ιστοσελίδα της ..... συνάγεται ότι ενώ η παραγωγή του προϊόντος πραγματοποιείται εξ ολοκλήρου από την πιστοποιημένη επιχείρηση, η τοποθέτηση του δύναται να ανατεθεί σε τρίτα πρόσωπα, που συμβάλλονται με τον κατασκευαστή ως νόμιμοι αντιπρόσωποι, διανομείς του προϊόντος ακόμη και συνδεδεμένες επιχειρήσεις (βλ. ιδίως την αίτηση για την πιστοποίηση κατασκευαστή FFP, υπό αριθμηση 2). Οι τελευταίοι δύναται να προβαίνουν στην εγκατάσταση του ήδη ελεγχθέντος ποιοτικά χλοοτάπητα, μετά δε την ολοκλήρωση της διαδικασίας εγκατάστασης, ο κατασκευαστής προβαίνει σε έλεγχο του αγωνιστικού χώρου, προκειμένου να διαπιστωθεί η συμφωνία της εγκατάστασης με τις προδιαγραφές που τίθενται από την .....

Στον τελικό αποδέκτη του προϊόντος παρέχεται δικαίωμα να απαιτήσει από τον κατασκευαστή FFP την χορήγηση ενός έγγραφου γνωστού ως : .....t, το οποίο αποστέλλεται προς την ..... προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι ο αγοραστής έχει λάβει όλες τις πληροφορίες σχετικά με το προϊόν, την τήρηση των προβλεπόμενων διαδικασιών για την εγκατάσταση και την συντήρηση του. Το εν λόγω έγγραφο

Αριθμός απόφασης: 584/2020

επιτρέπει στη ..... να ελέγξει εάν οι αυστηρές απαιτήσεις ποιότητας ικανοποιήθηκαν πλήρως από την FPP στο συγκεκριμένο έργο και ότι ο τελικός χρήστης είναι πλήρως ενημερωμένος. Ακολούθως, ο κατασκευαστής υποχρεούται να υποβάλει τακτικές αναφορές προς την Παγκόσμια Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου, με αντικείμενο την διατήρηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών του χλοοτάπητα και την προσήκουσα συντήρηση του. Επισημαίνεται ότι η υποχρέωση του κατασκευαστή να διατηρεί εγκαταστάσεις για έργα πολιτικού μηχανικού αφορά αποκλειστικά και μόνο τις περιπτώσεις που συμβάλλεται άμεσα με τον αγοραστή του προϊόντος και αναλαμβάνει ο ίδιος την παραγωγή, εγκατάσταση και συντήρηση του συνθετικού χλοοτάπητα.

Η πιστοποίηση ..... χορηγείται σε κάθε εταιρεία που αποδεικνύει προς την Παγκόσμια Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου ότι για την κατασκευή του συνθετικού χλοοτάπητα έχουν ακολουθηθεί τα πρότυπα της ..... για τον εργαστηριακό έλεγχο των προϊόντων τους, όπως τούτος προβλέπεται από το εγχειρίδιο .....I 2015, ότι έχει ολοκληρωθεί από τα εξουσιοδοτημένα εργαστήρια της ....., έλεγχος του χλοοτάπητα στρωμένος σε γήπεδο (Field test) και τελικώς, ότι μπορεί να πάρει κάποιο από τα πιστοποιητικά της .....(...../.....).

Από τον κρινόμενο όρο της διακήρυξης είναι σαφές ότι η πιστοποίηση του κατασκευαστή από τη ..... ως προτιμώμενου παραγωγού (.....) συνδέεται αιτιωδώς με το αντικείμενο της σύμβασης που αφορά στην προμήθεια αλλά και την εγκατάσταση του συνθετικού χλοοτάπητα, ο οποίος για την αποδοχή του θα πρέπει να έχει εγκατασταθεί με την διαδικασία που συνάδει με την ως άνω πιστοποίηση, χωρίς να τίθεται περιορισμός ως προς τον τόπο στον οποίο έχουν πραγματοποιηθεί οι προηγούμενες εγκαταστάσεις ή το πρόσωπο του εγκαταστάτη. Πρόκειται συνεπώς, για ένα τεχνικό χαρακτηριστικό που αφορά κατ' ουσία στο ίδιο το προϊόν, το οποίο σκοπεύει στην εξασφάλιση ότι το συγκεκριμένο αγαθό έχει ήδη δοκιμαστεί στην πράξη και υφίσταται προηγούμενο επιτυχούς εγκατάστασής του και πιστοποίησης του από την Παγκόσμια Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου και όχι για ένα προσόν που αφορά τον εγκαταστάτη και τη δική του προσωπική εμπειρία στη δραστηριότητα της εγκατάστασης εν γένει συνθετικών χλοοταπήτων. Επομένως, η εν λόγω απαίτηση της διακήρυξης συνδέεται άμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης, εξασφαλίζοντας την προμήθεια αλλά και εγκατάσταση του συνθετικού χλοοτάπητα με υψηλές προδιαγραφές ποιότητας, με αποτέλεσμα η υπό κρίση απαίτηση να τίθεται προς το συμφέρον του Δήμου. Εν άλλους λόγους, η πλήρωση της προϋπόθεσης ώστε

Αριθμός απόφασης: 584/2020

ο κατασκευαστής του προσφερόμενου είδους να είναι προτιμώμενος από τη .....(.....) εξασφαλίζει στον ..... την απόκτηση ποιοτικά ανώτερου προϊόντος, τα τεχνικά χαρακτηριστικά του οποίου εξακολουθούν να ελέγχονται και μετά την τοποθέτηση του, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που ορίζονται από την Παγκόσμια Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου. Υπό τα ως άνω δεδομένα, με την εισαγωγή της κρινόμενης απαίτησης αλλά και δεδομένου ότι το αιτούμενο πιστοποιητικό έχει χορηγηθεί σε πολλές εταιρείες, ουδόλως επέρχεται περιορισμός του ανταγωνισμού ούτε παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας. Συνεπώς, ο δεύτερος λόγος της προσφυγής τυγχάνει αβάσιμος και ως εκ τούτου απορριπτέος.».

12. Επειδή, η προσφεύγουσα με τον δεύτερο λόγο της προσφυγής της στρέφεται κατά του άρθρου 4 της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων της Διακήρυξης, το οποίο ορίζει ότι ο κατασκευαστής του προσφερόμενου είδους πρέπει επί ποινή αποκλεισμού να είναι προτιμώμενος από τη ..... Η προσφεύγουσα αναφέρει ότι το ως άνω άρθρο περιορίζει τον κύκλο των δυνάμενων να συμμετάσχουν οικονομικών φορέων από 23 που είναι οι ..... σε μόλις 7 που είναι οι ....., και ως εκ τούτου καθίσταται απολύτως αδύνατη η συμμετοχή της στο διαγωνισμό, διότι δεν δύναται να συμμετάσχει προσφέροντας τον χλοοτάπητα Hatko Dokuma Tekstil Insaat Taahhut Ve Tic. Ltd. Sti. αν και ως προϊόν πληροί όλες τις τεχνικές προδιαγραφές και απαιτήσεις της διακήρυξης, επειδή ο κατασκευαστής του ανήκει κατηγορία ..... και όχι σε αυτήν των ..... Όμως λόγοι με τους οποίους ο προτιθέμενος να μετάσχει στο διαγωνισμό επιχειρεί, υπό την μορφή της κατά τρόπο γενικό αμφισβητήσεως της νομιμότητας συγκεκριμένων όρων της διακηρύξεως, να προσδιορίσει, κατά τις δικές του δυνατότητες, τα προς προμήθεια είδη και να καθορίσει, με βάση δικές του εκτιμήσεις, τα κριτήρια για την ανάδειξη του αναδόχου, είναι απορριπτέοι ως απαράδεκτοι (βλ. ΕΑ ΣτΕ 307/2007). Επίσης κατά πάγια νομολογία, η αναθέτουσα αρχή είναι καταρχήν ελεύθερη να διαμορφώνει κατά την κρίση της τους όρους της διακήρυξης για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, καθορίζοντας τις προδιαγραφές με βάση τις ανάγκες της και την σκοπιμότητα χρήσης. Η συγκεκριμένη προδιαγραφή με την οποία ορίζεται ότι ο προσφερόμενος χλοοτάπητας πρέπει να προέρχεται από κατασκευαστή της κατηγορίας ..... και η εγκατάσταση του να πραγματοποιηθεί από τον διαγωνιζόμενο οικονομικό φορέα και όχι από τον κατασκευαστή του χλοοτάπητα με απαραίτητη την προσκόμιση Πιστοποιητικού εφαρμογής του συνθετικού χλοοτάπητα κατά ISO 9001, ISO 14001 και OHSAS

Αριθμός απόφασης: 584/2020

18001 από τον συμμετέχοντα οικονομικό φορέα, δεν παραβιάζει τους κανόνες του ανταγωνισμού εκ μόνου του λόγου ότι συνεπάγεται αδυναμία συμμετοχής στον διαγωνισμό ή καθιστά ουσιωδώς δυσχερή την συμμετοχή σ' αυτόν της προσφεύγουσας, δεδομένου ότι δεν την εμποδίζει κάτι από το να επιδιώξει και να προμηθευτεί και η ίδια τα απαιτούμενα πιστοποιητικά . Επομένως ο δεύτερος λόγος της υπό κρίση προσφυγής απαραδέκτως προβάλλεται από την προσφεύγουσα και πρέπει να απορριφθεί.

13. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, η κρινόμενη Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

14. Επειδή ύστερα από την παραπάνω σκέψη, το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα πρέπει να καταπέσει (άρθρο 363 ν. 4412/2016).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την Προδικαστική Προσφυγή.

Ορίζει την κατάπτωση του καταβληθέντος παραβόλου ποσού €3.624,17 με ηλεκτρονικό κωδικό .....

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 30 Απριλίου 2020 και εκδόθηκε στις 20 Μαΐου 2020 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Ευαγγελία Μιχολίτση

Φωτεινή Μαραντίδου

Αριθμός απόφασης: 584/2020